

**MKUTANO NA WAHARIRI WA VYOMBO VYA HABARI
TAARIFA YA MAFANIKIO YA MAMLAKA YA UDHIBITI USAFIRI
ARDHINI (LATRA) KWA MWAKA WA FEDHA 2022/2023**

**Ndugu Viongozi na maafisa kutoka Idara ya Habari Maelezo,
Ndugu Viongozi na maafisa kutoka ofisi ya Msajili wa Hazina,
Ndugu viongozi mbalimbali na maafisa wa Serikali,
Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari kutoka vyombo mbalimbali,
Jamhuri ya Muungano wa Tanzania...**

1.0 Utangulizi

Nianze kwa kumshukuru Mwenyezi Mungu, Mwingi wa Rehema kwa kutujaalia uzima, afya njema na fursa ya kukutana tena ili tuweze kupeana taarifa ya mafanikio ya utendaji wa Serikali yetu ya Awamu ya Sita katika eneo linalosimamiwa na Mamlaka ya Udhibiti Usafiri Ardhini (LATRA) ili nanyi mtusaidie kuuhabarisha umma wa Watanzania na dunia kwa ujumla.

Pili, niishukuru sana Ofisi ya Msajili wa Hazina pamoja Idara ya Habari Maelezo kwa kuratibu vyema mkakati huu wa mawasiliano kwa umma kuhusu mafanikio katika utendaji wa Taasisi na Mashirika ya Umma.

Tatu, niwashukuru sana ndugu wahariri wa vyombo vya habari, kwa mwitikio wenu mkubwa na kuwepo kwenu hapa katika tukio hili muhimu. Mahali ambapo waandishi wa habari wapo basi Taifa linawakilishwa vyema, hivyo ni matumaini yetu kuwa uwepo wenu hapa utasaidia kuufikishia umma wa Watanzania taarifa kuhusu juhudi kubwa zinazofanywa na Serikali yetu ya Awamu ya Sita

inayoongozwa na **Mhe. Dkt. Samia Suluhu Hassan, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania** kupitia Mamlaka ya Udhhibiti Usafiri Ardhini (LATRA) ili kujenga Taifa bora lenye wachapa kazi kwa weledi, uadilifu, ubunifu, haki, umoja, mshikamano na upendo miongoni mwa Watanzania. Asanteni sana.

Aidha, nitumie fursa hii kutoa Pongezi za dhati kwa **Mhe. Dkt Samia Suluhu Hassan, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania**, kwa Uongozi wake Mahiri wenye mafanikio makubwa katika Awamu hii ya Sita. Kwa uchache niseme Uongozi wa Mhe. Rais katika Awamu hii, umetujengea mazingira mazuri na bora ya kusimamia sekta hii katika eneo letu la Udhhibiti Usafiri Ardhini. Haya yamekuwa yakifanyika kwa ufanisi kutokana na Uongozi mahiri na madhubuti wa wasaidizi wake, ambapo hivi karibuni Mhe. Rais ameunda Wizara mpya ya Uchukuzi na kuwateua Mhe. Prof. Makame Mnyaa Mbarawa (Mb), kuwa Waziri wa Uchukuzi, Mhe. David Kihenzile (Mb), kuwa Naibu Waziri wa Uchukuzi, Mhe. Prof. Godius W. Kahyarara, kuwa Katibu Mkuu Wizara ya Uchukuzi pamoja na Mhe. Dkt. Ally Posi, Naibu Katibu Mkuu wa Wizara ya Uchukuzi.

Niwashukuru pia viongozi wote waliotuunga mkono kwenye kutekeleza majukumu yetu ikiwa ni pamoja na Mhe, Dkt Tulia Ackson (Mb), Spika wa Bunge la Tanzania, Waheshimiwa Wabunge hasa kupitia Kamati zao (Miundombinu, PAC, Sheria), Wakuu wa Mikoa na Wakuu wa Wilaya.

Baada ya Wizara, tunaishukuru sana Bodi yetu ya Wakurugenzi inayoongozwa na Mwenyekiti wake mahiri kabisa, Prof. Ahmed Mohammed Ame, Makamu wake, Wakili Tumaini Silaa, na Wajumbe wote (Mhandisi Dkt Michael Kisaka, Mhandisi Lucian Kilewo, Wakili Neema Ringo, Bw. Allen Marwa na Bw. Nuru Ngoma). Bodi hii ni ya Pili na ina mchango katika mafanikio haya. Lakini pia nitambue mchango mkubwa wa Bodi ya Kwanza iliyoongozwa na Mhandisi Dkt John Stanley Ndunguru, aliyekuwa Mwenyekiti wa Bodi hiyo. Asanteni sana.

Aidha, kipekee niwashukuru sana wadau wetu wote hasa watoa huduma na watumiaji wa huduma za usafiri ardhini. Tunakiri kwamba tumekuwa tukipata ushirikiano mkubwa toka kwa wamiliki wa vyombo vya moto vinavyofanya kazi kibiashara na tumekuwa tukishirikiana katika kutekeleza majukumu yetu ya kiudhibiti.

Wadau wetu wakubwa upande wa Serikali ni pamoja na Wizara na Idara za Serikali, Ofisi ya Msajili wa Hazina, Jeshi la Polisi Kikosi cha Usalama Barabarani, Halmashauri za Jiji, Manispaa na Miji (LGA), eGA, TIRA, NIDA, TRA, BRELA, TEMESA, GPSA, PPRA, Mabenki (BoT, NBC, NMB, CRDB). Aidha wapo wadau wetu kwenye sekta tunayoidhibiti ikiwa ni pamoja na watoa huduma mmoja mmoja lakini pia kupitia jumuiya zao mbalimbali, RSA, DARCOBOA, UWADAR, TABOA, TAT, TATO, TAMSTOA.

Tunawashukuru sana kwa ushirikiano wao na ukaribu wao kwa Mamlaka yetu, na tunaendelea kuwaomba pale wanapokutana na changamoto za kiudhibiti, LATRA kwa niaba ya Serikali yetu ipo tayari kuzitafutia ufumbuzi. Mpango wa Serikali wa kuwashirikisha wananchi katika maamuzi ni hatua muhimu inayosaidia kukabiliana na changamoto mbalimbali kwa njia ya mazungumzo. Jukumu letu la msingi ni kuboresha ustawi wa maisha ya Watanzania kwa kuwasaidia kukuza mitaji yao waliyowekeza, kuimarisha ushindani na kuboresha huduma kwa wananchi.

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari,

Mamlaka ya Udhhibiti Usafiri Ardhini (LATRA) ilianzishwa kwa Sheria ya Mamlaka ya Udhhibiti Usafiri Ardhini, Sura 413 ili kudhibiti huduma za usafiri ardhini katika Sekta za Reli, Barabara na Waya. Sheria ya LATRA ilifuta Sheria Na. 9 ya mwaka 2001 iliyoanzisha Mamlaka ya Udhhibiti Usafiri wa Nchi Kavu na Majini (SUMATRA). LATRA ilianza kutekeleza rasmi majukumu yake tarehe 29 Aprili,

2019 baada ya Sheria yake kutangazwa kwenye Gazeti la Serikali Namba 358 la tarehe 26 Aprili, 2019.

Katika misingi ya utawala bora (Good Governance) LATRA inaongozwa na Bodi ya Wakurugenzi na shughuli za kila siku zinasimamiwa na Mkurugenzi Mkuu. Muundo wa Mamlaka una idara tano na vitengo vitano. Aidha, ili kurahisisha upatikanaji wa huduma kwa wananchi, Mamlaka ina ofisi katika mikoa yote Tanzania Bara. Vile vile, Mamlaka inaendelea kusogeza huduma karibu zaidi na wananchi ambapo imefungua ofisi katika maeneo ya kimkakati kwenye baadhi halmashari za miji na wilaya hapa nchini.

2.0 Majukumu na Kazi za Mamlaka,

Kwa mujibu wa Kifungu cha tano (5) (1) cha Sheria ya LATRA, kazi za Mamlaka ni pamoja na:

- (a) Kutekeleza majukumu ya sheria za kisekta;
- (b) Kutoa, kuhuisha na kufuta leseni za usafirishaji;
- (c) Kwa kuzingatia sheria za kisekta:-
 - (i) kusimamaia viwango vya ubora wa huduma na usalama katika sekta zinazodhibitiwa;
 - (ii) kusimamamia viwango na masharti ya utoaji wa huduma zinazodhibitiwa;
 - (iii) kudhibiti viwango vya tozo za huduma.
- (d) Kuratibu shughuli za usalama wa usafiri ardhini;
- (e) Kusajili wahudumu na kuthibitisha madereva wa vyombo vya usafiri kibiashara;
- (f) Kuhakikisha na kuthibitisha hali ya usalama wa vyombo vya usafiri kibiashara;
- (g) Kufuatilia mwenendo wa utendaji kazi wa sekta zinazodhibitiwa kwa kuangalia viwango vya uwekezaji, gharama, upatikanaji na ufanisi wa huduma;

- (h) Kushughulikia na kuwezesha utatuzi wa migogoro na malalamiko; na
- (i) Kuelimisha umma kuhusu kazi na wajibu wa Mamlaka.

Aidha, Kifungu cha sita (6) cha Sheria ya LATRA Sura 413 kinaeleza kuwa katika utendaji kazi zake, Mamlaka itahakikisha kuwa inakuza ustawi wa jamii ya watanzania kwa:

- (a) kukuza ushindani na ufanisi wa kiuchumi katika kutoa huduma za usafiri ardhini;
- (b) kuimarisha usalama wa huduma za usafiri ardhini;
- (c) kulinda maslahi ya watumiaji wa huduma kwenye gharama, viwango na ubora wa huduma za usafiri ardhini;
- (d) kuwalinda watoa huduma wenye ufanisi;
- (e) kuendeleza na kuongeza upatikanaji wa huduma kwa watumiaji wote;
- (f) kuelimisha umma kuhusu sekta zinazodhibitiwa, kazi na wajibu wa Mamlaka, haki na wajibu wa watumiaji, uwasilishaji wa malalamiko, migogoro na utatuzi wake;
- (g) kutunza na kulinda mazingira.

Katika jitihada za kutekeeza kazi na majukumu yake, Mamlaka inayo Dira, Dhamira na Misingi Mikuu ambayo hutumika kupima utendaji na utoaji huduma kwa wananchi kila siku kama ifuatavyo:-.

Dira (Vision)

Nchi yenye huduma za Usafiri Ardhini zilizo salama, za uhakika na rafiki kwa mazingira

Dhamira (Mission)

Kusimamia huduma za Usafiri Ardhini kwa kutoa leseni, kuzifuatilia na kukuza ushindani kwa ajili ya ustawi wa Watanzania

Misingi Mikuu (Core Values)

a) Uweledi

Tunaonesha maarifa, ujuzi na mtazamo chanya kwenye kazi zetu;

b) Uwajibikaji

Tunajitahidi kuwajibika kwa matendo yetu;

c) Kufanya kazi kwa pamoja

Tunafanya kazi kwa pamoja ili kufikia malengo yetu tuliyojiwekea;

d) Uadilifu

Tuna uaminifu na uadilifu katika kuwahudumia wadau wetu;

e) Uwazi

Tunatekeleza majukumu yetu kwa uwazi na kwa ushirikiano; na

f) Ubunifu

Tunajitahidi kutafuta njia bora za kuongeza thamani ya huduma zetu.

3.0 Mafanikio ya Mamlaka katika sekta zinazodhibitiwa

Baada ya Shukrani hizo, naomba nitaoe taarifa ya mafanikio ya Mamlaka ya Udhibiti Usafiri Ardhini (LATRA) katika Serikali ya Awamu ya Sita chini ya **Mhe. Dkt. Samia Suluhu Hassan, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania** kama kama ifuatavyo:-

3.1. Usafiri wa Barabara

3.1.1 Utoaji wa Leseni kwa Vyombo vya Usafiri Kibiashara

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari, kwa mujibu wa Kifungu cha 5(1)(b) cha Sheria ya LATRA, Mamlaka inao wajibu wa kutoa, kuhuisha, kusitisha na kufuta leseni za usafirishaji, hivyo Mamlaka hutoa leseni kila mwaka kwa vyombo vya usafiri kibiashara. Leseni hizi hutolewa baada ya mtoa huduma kukidhi masharti yanayotakiwa kwa aina ya huduma husika. Leseni hizo hutumika kutambua idadi ya watoa huduma wanaodhibitiwa. Katika kipindi cha mwaka **2020/21 hadi 2022/23**, idadi ya leseni za usafirishaji ziliongezeka kutoka **230,253 hadi 284,158** sawa na ongezeko la leseni **44,205** ambayo ni ongezeko la asilimia **18.4** kama inavyooneshwa kwenye Jedwali Na. 1 hapa chini.

Jedwali Na. 1: Idadi ya Leseni Zilizotolewa na Mamlaka - 2020/21 hadi 2022/23

Na	Aina ya Chombo cha Usafiri	2020/21	2021/22	2022/23	Ongezeko 2022/23	Ongezeko 2022/23 (%)
1	Mabasi (PSV)	49,280	47,547	50,221	2,674	6
2	Malori (GCV)	141,633	143,011	169,942	26,931	19
3	Magari Maalum ya Kukodi (Special Hire)	-	-	718	718	
4	Pikipiki za Magurudumu Matatu (Bajaji)	19,698	20,574	25,512	4,938	24
5	Pikipiki za Magurudumu Mawili (Bodaboda)	18,408	23,154	31,937	8,783	38
6	Teksi Mtandao (Ride Hailing)	943	3,013	3,523	510	17
7	Teksi Kawaida (Cab)	291	2,654	2,305	(349)	(13)
	JUMLA KUU	230,253	239,953	284,158	44,205	18.4

Chanzo: LATRA

3.1.2 Uboreshaji wa Usafiri wa Mijini

Mamlaka imeendelea kuboresha usafiri wa umma katika majiji na miji hapa nchini. Katika jitihada za kulifungua jiji la Dar es Salaam na maeneo mengine Tanzania Bara, LATRA imeanzisha njia za daladala ili kufika maeneo yasiyofikika kwa urahisi na kwa gharama nafuu. Kwa mfano: mkoa wa Dar es Salaam, LATRA ilianzisha njia mpya na ndefu zifuatazo:

- i. Kutoka Kivukoni kwenda Bunju Sokoni kupitia Barabara ya Bagamoyo,
- ii. Kutoka Gerezani kwenda Bunju Sokoni kupitia Barabara ya Bagamoyo,

- iii. Kutoka Buyuni Sokoni kwenda Stendi Kuu ya Magufuli kupitia Kinyerezi
- iv. Kutoka Bunju Sokoni kwenda Stendi Kuu ya Magufuli kupitia Madale
- v. Kutoka Mbande Kisewe Kwenda Gerezani kupitia Barabara ya Kilungule, Chang'ombe, Usalama,
- vi. Kutoka Mvuti kwenda Machinga Complex na Tabata Segerea,
- vii. Kutoka Ngobedi B kwenda Machinga Complex kupitia Nyota Njema, na
- viii. Kutoka Kitonga kwenda Gerezani kupitia barabara ya Kilwa.

Aidha, katika jiji la Arusha, LATRA ilifanya mabadiliko ya njia za daladala kwa kuzifanya baadhi ya njia kuwa za mzunguko kwa lengo kupanua upatikanaji wa huduma kwenye baadhi ya maeneo ya Jiji ambayo hayakuwa na huduma. Njia hizo ni kuanzia Kwa Mrombo kupitia Impala, Philips, Sanawari, Chuo cha Ufundi Arusha hadi 'Fire' na kurudi kwa Mrombo.

Katika Jiji la Dodoma ambalo ni Makao Makuu ya nchi, LATRA zimeanzishwa njia mpya kwa ajili ya kuyafikia maeneo mapya ya makazi mapya kutokana na kukua kwa kasi kwa Jiji la Dodoma. Njia hizo ni kama ifuatavyo:

- i) Kutoka Machinga Complex kwenda kwenda Chidachi,
- ii) Kutoka Machinga Complex kwenda kwenda Nzuguni na
- iii) Kutoka Machinga Complex kwenda kwenda Swaswa

Hatua ya kuhamishia daladala kituo cha Machinga Complex imesaidia kuwepo kwa njia za mzunguko katikati ya Jiji la Dodoma na hivyo kuongeza upatikanaji wa huduma kwa wananchi. Mfano wa mzunguko huo ni kuanzia barabara ya Hospitali kupitia Majengo Sokoni hadi Machinga Complex kisha kupitia Uwanja wa Ndege na kurudi mjini.

3.1.3 Usajili wa Wahudumu na Uthibitishaji wa Madereva

3.1.3.1 Uthibitishaji wa Madereva

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari,

Kwa mujibu wa Kifungu cha 5 (1) (e) cha Sheria ya LATRA Sura 413, pamoja na Kanuni za Uthibitishaji Madereva na Usajili wa Wahudumu, 2020, Mamlaka ina jukumu la kusajili wahudumu na kuthibitisha madereva wa vyombo vinavyodhibitiwa. Lengo la kuthibitisha madereva ni kupata madereva wenye sifa na weledi kuendesha magari yanayotoa huduma kwa usafiri wa umma kwa kupima umahiri wao hasa maarifa waliyopata ili kuimarisha usalama. Katika hatua ya kutimiza jukumu hilo la Kisheria, Mamlaka imekuwa ikiwasajili madereva na baadae kuwafanyia ithibati.

Hadi, kufikia **Septemba 30, 2023**, madereva **17,990** wamesajiliwa na kuingiza taarifa zao kwenye kanzidata ya Mamlaka ambapo madereva **1,617** wamethibitishwa baada ya kufaulu mtihani wa kuthibitishwa na LATRA. Miongoni mwa madereva hawa madereva wa mabasi wapatao **645** wamesajiliwa kwenye mfumo wa kufuatilia mwenendo wa mabasi (VTS) na kupatiwa kitufe maalumu cha utambulisho (identification button, i-button). Matumizi ya kitufe hicho ni kurahisisha utambuzi wa dereva anayeendesha gari kwa wakati husika kupitia mfumo VTS.

3.1.3.2 Usajili wa Wahudumu

Kwa mujibu wa Kifungu cha 5(1)(e) cha Sheria ya LATRA Sura 413, pamoja na Kanuni za Uthibitishaji Madereva na Usajili wa Wahudumu, 2020, Mamlaka ina jukumu la kusajili wahudumu wa vyombo vinavyotoa usafiri wa umma hapa nchini. Hivyo, LATRA kwa kushirikiana na taasisi nyingine kama vile Chuo cha Taifa cha Usafirishaji (NIT) na Chuo cha Elimu ya Biashara (CBE); tarehe 1 Julai, 2023 ilifanya uzinduzi wa Mtaala ambao utatumika kufundishia wahudumu wa vyombo vinavyodhibitiwa ambapo Mgeni Rasmi alikuwa Mhe. Atupele Mwakibete (Mb), aliyekuwa Naibu Waziri wa Uchukuzi. Mafunzo kwa wahudumu yataanza mwezi

huu wa Oktoba, 2023. Lengo la mafunzo haya ni kuhakikisha kuwa wahudumu wa vyombo vinavyodhibitiwa wanafahamu Sheria, Kanuni na Taratibu za usafiri ardhini pamoja na kupata uelewa wa namna bora ya kuwahudumia wateja wao pindi wanapokuwa kwenye majukumu yao. LATRA, inapenda kuona wahudumu hawa wanakuwa nadhifu, wanaheshimu na kuheshimika kwa kazi wanayoifanya pamoja na kuwajengea uwezo wa kutoa huduma bora kwa abiria.

3.2 Usafiri kwa njia ya Reli

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari,

Usafiri wa reli nchini ni mojawapo ya usafiri unaodhibitiwa na LATRA. Mamlaka ya Udhubiti Usafiri Ardhini imeendelea kusimamia usafiri huu na kuhakikisha huduma bora na salama zinatolewa na kuhakikisha kuna usalama wa abiria na mizigo. Katika hatua ya kutimiza jukumu hili, LATRA imefanya kaguzi mbalimbali katika miundombunu ya reli za Shirika la Reli Tanzania (TRC) na Mamlaka ya Reli Tanzania na Zambia (TAZARA).

Vilevile, Mamlaka, imeendelea kutoa mafunzo kazini kila mwaka kwa Wafanyakazi Muhimu wa Usalama katika undeshaji wa reli (Safety Critical Workers) kwa TAZARA na TRC ili kuwaongezea ujuzi wa kutimiza majukumu yao kwa weledi. Mafunzo ya aina hii husaidia kuwajengea uwezo wafanyakazi hao muhimu kuzuia ajali zitokanazo na makosa ya kibinadamu (Human Errors). Tathmini inaonesha kwamba, makosa ya kibinadamu katika uendeshaji wa shughuli za reli huchangia zaidi ya asilimia ya 85% ya ajali zote za treni kwa TRC na TAZARA. Hivyo, mafunzo hayo yatasaidia kwa kiasi kikubwa kupunguza ajali zinazosababishwa na makosa ya kibinadamu.

Katika mwaka wa fedha 2023/2024 Mamlaka ya Udhubiti Usafiri Ardhini imepanga kuhakikisha usalama wa abiria na mizigo unazingatiwa katika usafiri wa reli. Hivyo, Mamlaka itaendelea kufanya kaguzi mbalimbali kwenye miundombinu ya reli za Shirika la Reli Tanzania (TRC) na Mamlaka ya Reli Tanzania na Zambia

(TAZARA) ili kubaini mapungufu yanayoweza kuhatarisha usalama wa treni. Kaguzi hizi zitaainisha vihatarishi vyote na kutengeneza mpango mkakati wa kurekebisha kwa lengo la kuzuia matukio ya ajali. Maeneo yatayoangaliwa ni pamoja na madaraja, reli, mifereji ya maji, vifungashio vya reli, ushindiliaji wa kokoto kwenye tuta la reli na maungio. Hili ni jukumu la msingi kwa Mamlaka ili kuhakikisha ubora na usalama wa usafiri wa reli hapa nchini.

3.3 Kukuza matumizi ya TEHAMA kwenye utoaji wa huduma

3.3.1 Mfumo wa Usimamizi wa Shughuli za Kiudhibiti (RRIMS)

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari,

Mamlaka imejenga mfumo wa TEHAMA unaojulikana kama Railway and Road Information Management System (RRIMS). Mfumo huu unatumika kwa ajili ya maombi ya leseni za usafirishaji pamoja na kazi zingine za usimamizi wa shughuli za kiudhibiti za Mamlaka. Mfumo huu umeunganishwa na mifumo ya taasisi nyingine za Serikali kama vile TRA, TIRA, NIDA, GePG na BRELA. Halikadhalika, RRIMS imeunganishwa na mifumo ya wadau wengine kama vile watoa huduma wa tiketi mtandao . Lengo la kuunganisha mfumo huu na mifumo mingine ni kurahisisha utoaji huduma za Mamlaka kwa wananchi.

Mfumo wa RRIMS hutumika kutoa leseni za usafirishaji na unamwezesha mteja kufanya maombi kutokea mahali popote alipo. Maombi yote yanayowasilishwa yanafanyiwa kazi siku hiyo hiyo na kuhakikisha mwananchi anapata leseni chini ya saa 24. Aidha, Mamlaka inaendelea kuboresha mfumo huu ili kuanza kutoa leseni za kielektroni na hivyo kuondoa hitaji la wateja kutembelea ofisi za Mamlaka kwa ajili ya kufuata leseni. Maboresho hayo yatakapokamilika yatasaidia kuongeza ufanisi na kupunguza kwa kiwango kikubwa muda wa kupata huduma za leseni.

3.3.2 Mfumo wa Kufuatilia Mwenendo wa Magari (VTS)

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari,

Kwa mujibu wa Kifungu cha 5(1)(d) na Kifungu cha 6(g) cha Sheria ya Mamlaka ya Udhhibiti Usafiri Ardhini, Sura ya 413, Mamlaka ina jukumu la kuratibu usalama wa vyombo vinavyodhibitiwa pamoja na kuhifadhi mazingira. Hivyo, Mamlaka ilianzisha Mfumo wa kufuatilia mwenendo wa Magari (Vehicle Tracking System – VTS) ambao ni mfumo wa kieletroni unaohusisha ‘Satelite’, Kifaa cha Kufuatilia Mwenendo wa Magari (VTD), Mtandao wa Mawasiliano na Vifaa vya Uhifadhi Data Taarifa (GPS Data Servers) vinavyofanya kazi kwa pamoja ili kutuma taarifa za mwenendo mzima wa safari za chombo husika.

Mfumo wa VTS ulianza kutumika rasmi mwaka 2017 chini ya SUMATRA na baada ya kufutwa kwa Sheria ya SUMATRA mwaka 2019, mfumo huu ulirithiwa na LATRA. Tangu kuanzishwa kwa mfumo wa VTS, Mamlaka imefanikiwa katika mambo mengi ikiwemo:

- a) Mpaka sasa zaidi ya magari **9,420** yameunganishwa na mfumo huu ambapo, magari **7,620** ambayo yapo hai na kutoa huduma yaendelea kutoa taarifa kupitia mfumo huu;
- b) Kupunguza kwa kiasi kikubwa ajali za barabarani zinazotokana na mwendokasi;
- c) Kupunguza madhara ya ajali zinazotokana na mwendokasi;
- d) Kurahisisha uchunguzi wa ajali pale zinapotokea; na
- e) Kumtambua dereva anayeendesha gari kupitia kitufe cha kumtambua dereva (I – Button) ambacho kinaunganishwa moja kwa moja na mfumo wa VTS

3.3.3 Huduma wa Tiketi Mtandao

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari,

Mabasi yote ya masafa marefu yameunganishwa na mfumo wa Tiketi Mtandao na kwa kiasi kikubwa mfumo umesaidia kudhibiti upandishaji holela wa nauli. Kwa

sasa Mamlaka inaandaa Kanuni mahususi kwa ajili ya kusimamia eneo hili ikiwa ni pamoja na kuweka masharti kwa watoa huduma wa mifumo ya Tiketi Mtandao.

3.3.4 Huduma za Teksi Mtandao (Ride hailing)

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari,

Huduma ya usafiri wa kukodi kwa njia ya mtandao imeendelea kukua kwa kasi kubwa tangu ilipoanza hapa nchini mwaka 2017. Hadi sasa zipo kampuni 15 zilizopatiwa leseni na LATRA kwa ajili ya kutoa huduma za tekisi mtandao. Mamlaka imepanga viwango vya nauli elekezi kwa ajili ya huduma hizi na inaendelea kuzisimamia. Katika mwaka wa fedha 2022/23, jumla ya magari 3,523 yalipatiwa leseni kwa ajili ya kutoa huduma za tekisi mtandao. Leseni hizo ziliongezeka kwa asilimia 16.9 ikilinganishwa na magari 3,013 yaliopewa leseni mwaka 2021/22. Huduma za tekisi mtandao zimerahisisha usafiri kwenye miji mikubwa unaopatikana kwa gharama nafuu ikilinganishwa na usafiri mwingine wa tekisi za kawaida.

3.3.5 Mfumo Tumizi wa LATRA (LATRA App)

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari,

Mamlaka imeandaa mfumo tumizi wa LATRA unaopatikana 'Play Store' kwenye simu zote za Android. Huduma hii inamwezesha mwananchi kupata taarifa za nauli za mabasi ya masafa marefu na mabasi ya mijini. Kwa sasa Mamlaka inaendelea kuboresha huduma za mfumo huo ili kuwezesha abiria kutambua mwendo kasi wa gari.

3.3.6 Matumizi ya Mfumo wa e-Mrejesho

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari,

Mamlaka iimejiunga na Mfumo wa Serikali wa e-Mrejesho unaotumika kwa ajili ya kupokea Malalamiko, Mapendekezo, Pongezi au Maulizo. Mfumo unapatikana kwa anwani ya <https://emrejesho.gov.go.tz/> au kwa kupakua mfumo tumizi wa e-Mrejesho au kwa kutumia simu kwa njia ya msimbo (USSD) au kwa kupitia tovuti

ya Mamlaka <https://www.latra.go.tz/> sehemu ya tovuti mashuhuri. Hivyo, tunawasihi wananchi wote kutumia mfumo huo na tunawahakikishia kushughulikia masuala yatakayowasilishwa ndani ya siku 21 tangu utakapowasilisha lalamiko au maulizo yako.

3.3.6 Matumizi ya Mfumo wa NeST

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari,

Mamlaka imejiunga na inatumia Mfumo wa Taifa wa Ununuzi wa Umma wa Kieletroni (NeST) kwa ajili ya kutangaza na kuchakata zabuni mbalimbali. Nitumie nafasi hii kuwashauri wazabuni wajisajili kwenye mfumo huu ambao unapatikana kwenye tovuti ya Mamlaka ya Udhhibiti wa Ununuzi wa Umma (PPRA) ili kuweza kushiriki kwenye zabuni Serikalini.

3.4 Uandaaji na Urushaji wa Vipindi vya Elimu kwa umma na Maonesho

3.4.1 Uandaaji na Urushaji wa Vipindi vya Elimu kwa Umma

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari,

Mamlaka kupitia studio yake iliyoko Dar es salaam imeendelea kuandaa vipindi na kuvirusa kupitia Shirika la Utangazaji Tanzania (TBC1) kila siku ya Jumanne saa 3:30 usiku na kwenye mitandao ya kijamii kama vile 'LATRA Online TV' na Instagram ambapo kwa mwaka wa fedha ulioshia Juni, 2023 jumla ya vipindi 115 viliandaliwa na kurushwa. Vilevile, taarifa za LATRA zinapatikana kwenye tovuti ya Mamlaka kupitia www.latra.go.tz pamoja na mitandao mingine ya kijamii kama vile facebook na twitter. Aidha, LATRA imeendelea kushirikiana na vyombo vingine vya habari kwa kushiriki katika midahalo na vipindi vinavyoandaliwa na vyombo hivyo ili kuwapatia uelewa wananchi wanaofuatilia midahalo na vipindi hivyo.

3.4.2 Kushiriki katika maonesho

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari,

Aidha, LATRA imeendelea kushiriki kwenye maonesho mbalimbali ya Kitaifa na Kisekta kwa lengo la kutoa elimu kwa wananchi. **Katika maonesho ya Sabasaba ya mwaka huu, LATRA ilipata ushindi wa kwanza miongoni mwa mamlaka za udhibiti kutokana na ubora wa maonesho yake.**

Katika mwaka huu wa fedha 2023/24, LATRA imepanga ratiba ya kukutana na makundi mbalimbali ya wadau kwa ajili ya kupata mrejesho kutoka kwao kuhusiana na huduma tunazozisimamia.

3.4.3 Kuanzisha kituo cha huduma kwa wateja

Katika mwaka wa fedha 2022/23 Mamlaka imeanzisha kituo cha huduma kwa wateja kinachofanya kazi siku zote saa 24 ili kurahisisha utoaji huduma kwa wateja na kuwezesha utatuzi wa migogoro na changamoto mapema. Kituo hicho kinapatikana kupitia namba za kupiga bila malipo **0800110019 na 0800110020**. Aidha mamlaka imeendelea kuzitangaza namba hizi kupitia vipindi vya elimu kwa umma, mitandao ya kijamii na kuzibandika katika maeneo mbalimbali yanayofikiwa na wadau wetu.

3.5 Ushirikishwaji wa wadau na Utatuzi wa migogoro

3.5.1 Ushirikishwaji wa Wadau

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari,

Kwa mujibu wa Kifungu cha 21 cha Sheria ya LATRA, Sura 413 Mamlaka huwashirikisha wadau wakati wa kutekeleza majukumu yake. Hivyo, Mamlaka imeendelea kuwashirikisha wadau pindi inapotekeleza majukumu yake kwa kukusanya maoni yao au kutoa elimu. Ushirikishwaji huu unafanyika kwa njia ya mikutano mbalimbali ya wadau inayolenga kusikiliza kero za wadau kwa lengo la kutafuta ufumbuzi kwa pamoja, kupokea maoni, mapendekezo na ushauri mbalimbali kabla ya kutoa maamuzi. Katika mwaka wa fedha 2022/23 LATRA

ilifanya jumla ya mikutano ya wadau 36 ikiwemo mikutano 9 ya kupokea maoni kuhusu mapitio ya nauli, mikutano 6 ya mabadiliko ya kanuni, mikutano 6 ya kutoa elimu kuhusu masuala kuidhibiti, mikutano 7 ya kutunza mazingira na kuimarisha usalama wa usafiri ardhini. Aidha, Mamlaka ilifanya mikutano 8 kwa ajili ya kuzitafutia ufumbuzi kero mbalimbali kwenye usafiri wa barabara na reli.

3.5.2 Utatuzi wa migogoro

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari,

Moja ya kazi za Mamlaka kwa mujibu wa Kifungu cha 5(1)(h) cha Sheria ya LATRA Sura ya 413 ni kutatua migogoro inayojitokeza kwenye huduma zinatolewa kwenye sekta zinazodhibitiwa. Kutokana na ukubwa wa sekta, Mamlaka inapokea malalamiko mengi ya wadau hususan watuamiaji wa huduma dhidi ya watoa huduma. Kutokana na mfumo mzuri wa utatuzi wa migogoro uliowekwa na Mamlaka, migogoro ipatayo 234 iliyowasilishwa kwa Mamlaka kwa mwaka wa fedha wa 2022/23 na iliweza kutatuliwa na kuishia kwenye ngazi ya Mamlaka.

4.0 Mapato ya Mamlaka

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari,

Vyanzo vya mapato ya Mamlaka vimeainishwa katika Kifungu cha 35 (1) cha Sheria ya LATRA, Sura 413. Sheria hiyo inabainisha vyanzo vya mapato kama ifuatavyo:

- (i) Mapato yatokanayo na kutoa leseni mpya na kuongeza muda wa leseni zilizoisha;
- (ii) Mapato ya levi kutoka kwa watoa huduma;
- (iii) Malipo au mali kwa Mamlaka zitokanazo na shughuli za Mamlaka;
- (iv) Michango na Misaada inayotolewa kwa Mamlaka;
- (v) Fedha nyingine zozote zinazopatikana kisheria kutokana na Mamlaka kutekeleza majukumu yake.

Mapato ya Mamlaka yamekuwa yakiongezeka mwaka hadi mwaka. Katika kipindi cha mwaka wa fedha **2020/21 hadi 2021/22**, mapato ya Mamlaka yaliongezeka kutoka **Shilingi Bilioni 25.945 hadi Shilingi Bilioni 28.53** ikiwa ni ongezeko la **Shilingi Bilioni 2.58** sawa na ongezeko la **10%**.

Aidha, katika kipindi cha mwaka wa fedha **2021/22 hadi 2022/23**, mapato ya Mamlaka yaliongezeka kutoka **Shilingi Bilioni 28.53 hadi Shilingi Bilioni 34.17** (kabla ya kukaguliwa na CAG) ikiwa ni ongezeko la **Shilingi Bilioni 5.64** sawa na ongezeko la **20%**.

Kwa jumla, katika kipindi cha miaka mitatu (3) ya utekelezaji wa majukumu ya LATRA, mwaka wa fedha **2020/21 hadi 2022/23**, mapato ya Mamlaka yaliongezeka kutoka **Shilingi Bilioni 25.95 hadi Shilingi Bilioni 34.17** (kabla ya kukaguliwa na CAG) ikiwa ni ongezeko la **Shilingi Bilioni 8.22** sawa na ongezeko la **32%**.

Mapato yatokanayo na adhabu yamepungua na mapato yatokanayo na leseni yameongezeka na hivyo Mamlaka inaendelea kufanikiwa kujenga tabia ya utii wa Sheria na kupunguza adhabu kwa watoa huduma za usafiri ardhini nchini.

Mapato ya Mamlaka kwa Mwaka 2020/21 hadi 2022/23 (Sh. '000')

Na.	Makundi ya Mapato	2020/21	2021/22	2022/23 (Un-audited)	Ongezeko	
1	Ada ya Leseni	16,648,057	17,082,484	23,525,008	6,876,951	41%
2	Levi za watoa huduma	454,219	479,941	563,133	108,914	24%
3	Mapato Mengineyo	8,843,227	10,966,529	10,080,587	1,237,360	14%
	JUMLA	25,945,503	28,528,954	34,168,728	8,223,225	32%

Chanzo: LATRA

5.0 Kuchangia Mfuko Mkuu wa Serikali na Taasisi nyingine

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari, Mamlaka hupaswa kuchangia asilimia 15 ya mapato yake ghafi kwenda kwenye Mfuko Mkuu wa Serikali (Consolidated Fund) kwa mujibu wa Kifungu cha 11(3) cha Sheria ya Fedha za Umma, Sura ya 348 (Public Finance Act, Cap. 348). Aidha, Mamlaka hutakiwa kuchangia asilimia 70 ya fedha za ziada (surplus funds) kila mwisho wa mwaka wa fedha kwenda katika Mfuko Mkuu wa Serikali kwa mujibu wa kifungu cha 42 cha Sheria ya Bajeti, Sura ya 439.

Katika kipindi cha miaka mitatu (3), mwaka wa fedha **2020/21 hadi 2022/23**, Mamlaka imeweza kuchangia **Shilingi Bilioni 14.21** katika Mfuko Mkuu wa Serikali.

Michango Kwenye Mfuko Mkuu wa Serikali - 2020/21 hadi 2022/23

Na.	Mwaka	Mchango wa 15% (Sh.)	Mtaji wa ziada (Excess Capital) (Sh.)	Jumla (Sh.)
1	2020/21	3,817,959,600	1,000,393,400	4,818,353,000
2	2021/22	4,279,343,100	404,395,900	4,683,739,000
3	2022/23	4,711,279,346	-	4,711,279,346
JUMLA KUU		12,808,582,046	1,404,789,300	14,213,371,346

Chanzo: LATRA

Pamoja na hayo, Mamlaka imeweza kuchangia taasisi mbalimbali za kitaifa na kimataifa kwa niaba ya Serikali ikiwa ni sehemu ya matumizi yake. Taasisi hizo ni pamoja na Baraza la Ushauri la Watumiaji wa Huduma za Usafiri Ardhini (LATRA CCC, Tume ya Ushindani (FCC), Baraza la Ushindani Tanzania (FCT), Jukwaa la Afrika la Wadhibiti wa Huduma (African Forum for Utilities Regulators - AFUR) na Umoja wa Taasisi za Reli Kusini mwa Afrika (Southern Africa Railways Association, SARA).

6.0 Ukaguzi wa Hesabu za Mamlaka

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari,

Kwa mujibu wa kifungu cha 143 cha Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kama ilivyofafanuliwa na kifungu cha 9 cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma (the Public Audit Act (PAA) No 11 of 2008), Mkaguzi na Mdhhibiti wa Hesabu za Serikali (CAG) ndiye mwenye mamlaka ya kukagua Hesabu za LATRA. Hata hivyo, kwa mamlaka aliyonayo Mkaguzi na Mdhhibiti wa Hesabu za Serikali kupitia kifungu cha 33(1) cha Sheria hiyo, anaweza kuteua kampuni nyingine kufanya ukaguzi kwa niaba yake au kwa kushirikiana na CAG.

Katika mwaka wa fedha **2021/22**, Mkaguzi na Mdhhibiti wa Hesabu za Serikali alifanya ukaguzi wa Hesabu za LATRA kwa kushirikiana (joint audit) na Kampuni ya Ukaguzi ya Auditax International ya Dar es Salaam. Katika kipindi cha miaka yote mfululizo tangu kuanzishwa kwa Mamlaka, LATRA ilifanikiwa kupata **HATI SAFI (Clean Audit Report/ Unqualified Audit Opinion)** kutoka kwa Mkaguzi na Mdhhibiti wa Hesabu za Serikali na aliridhika kwamba Hesabu za LATRA ziliandaliwa kwa kuzingatia viwango vya Kimataifa vya kuandaa hesabu za Kimataifa kwa taasisi za umma, yaani the International Public Sector Accounting Standards (IPSASs) pamoja na kuzingatia Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011 na Kanuni zake za mwaka 2013.

7.0 Ofisi ya Makao Makuu, Mikoa na Vituo

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari, Ofisi ya Makao Makuu ya LATRA yaliamia Dodoma, tarehe 26 Septemba, 2023, hii ilikuwa ni kutekeleza Agizo la Serikali. Kwa sasa Ofisi zetu zipo kwenye Jengo la Mkandarasi, Ghorofa ya 5 na 8. Aidha, pembezoni mwa Ofisi hizo, nyuma ya Ukumbi wa Jakaya Kikwete, tuna Ofisi ya Mkoa wa Dodoma na kiwanja chetu ambapo tumeshapata idhini ya Waziri Mkuu, tunakwenda kujenga Ofisi ya Makao Makuu pale.

Aidha, LATRA ina Ofisi katika mikoa yote 26 ya Tanzania Bara ambazo husimamiwa na Maofisa Wafawidhi. Aidha, LATRA imeanzisha ofisi katika maeneo ya kimkakati katika Wilaya na Hamashauri za miji midogo ili kufikisha huduma karibu na wananchi. Katika hatua hii, Mamlaka imefanikiwa kufungua ofisi tatu (3) za kimkakati katika Stendi ya Magufuli, Dar es Salaam, mji mdogo wa Makambako mkoani Njombe na mji wa Kahama mkoani Shinyanga.

Aidha, kutokana na mahitaji makubwa ya udhibiti Dar es Salaam, LATRA imepanga kufungua ofisi mbili, moja Mbagala, wilaya ya Temeke kwa udhibiti wa magari yanayokwenda mikoa ya kusini, na nyingine, Tegeta, wilaya ya Kindondoni, kwa magari yanayoenda mikoa ya kaskazini kupitia Bagamoyo. Mamlaka itaendelea kufungua ofisi zingine za kimkakati kadiri rasilimali zitakavyo ruhusu.

8.0 Hitimisho

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari,

Kwa mwaka huu wa fedha 2023/2024 LATRA imejipanga kuhakikisha kuwa huduma bora na salama za usafiri ardhini zinawafikia wananchi, kuondoa kero na changamoto mbalimbali katika sekta. Hii ni katika kutekeleza maelekezo anayoyatoa Mhe. Dkt. Samia Suluhu Hassan, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania mara kwa mara.

Pia, Mamlaka imejipanga kusimamia huduma za usafiri ardhini ambapo huduma za usafiri wa barabara na reli zina mchango mkubwa katika kukuza uchumi na kuwezesha Tanzania kufanya biashara na Nchi za Jumuiya ya Maendeleo Kusini mwa Afrika (SADC) na nchi za Jumuiya ya Afrika Mashariki (EAC).

Ndugu Wahariri na Waandishi wa Habari,

Kipekee na kwa umuhimu sana, kwa niaba ya Bodi ya Wakurugenzi, Menejimenti na Watumishi wa Mamlaka ya Udhibiti Usafiri Ardhini (LATRA) napenda

kumshukuru sana Mhe. Prof. Makame M. Mbarawa (Mb), Waziri wa Uchukuzi, kwa uongozi wake mahiri pamoja na Naibu Waziri, Katibu Mkuu, Naibu Katibu Mkuu, Menejimenti na Wafanyakazi wote wa Wizara.

Nitumie fursa hii kuwashukuru Wanahabari wote kutoka vyombo mbalimbali vya habari kwa kuendelea kufikisha kwa jamii kile ambacho Mamlaka imekuwa ikifanya kwa maslahi ya umma, na kwa ushirikiano ambao mmekuwa mkitonesha kila tunapowahitaji bila kuchoka.

Lakini kipekee kabisa, napenda niwashukuru sana wafanyakazi wote wa LATRA, kwa utendaji kazi mzuri na kupata mafanikio haya. Lakini niwasisitize kama ninavyofanya siku zote, kuwajali wateja wetu na kuwahudumia kwa kuzingatia misingi ya utumishi wa umma. Sisi tuwe na sababu ya wateja wetu kufanikiwa.

Aidha, naomba kutumia fursa hii kuwakaribisha tena katika ofisi zetu ambazo zipo mikoa yote Tanzania Bara, endapo kuna jambo mnahitaji kutoka kwetu, milango iko wazi karibuni sana na tupo tayari kushirikiana nanyi.

Asanteni sana kwa kunisikiliza.

CPA Habibu J.S. Suluo

MKURUGENZI MKUU- LATRA